

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

■ Κριτική ἀναφορὰ σὲ Ὁμιλία τοῦ Χαλκηδόνα κ. Ἐμμανουὴλ

Στῶμεν καλῶς!

Οἱ Οἰκουμενιστὲς

αὐτοαποκαλοῦνται «Φύλακες τῆς Πίστεως»,
ἐνῶ ταυτόχρονα τὴν προδίδουν*

Μέρος Δ΄

«Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,
ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες»

(Ματθ. ζ΄ 15)

Σημεῖο ἕκτο

Λίγο πρὶν κλείσει τὸν λόγο του ὁ Χαλκηδόνας Ἐμμανουὴλ ἀναφέρει: «Εἶμαι εὐτυχής, διότι σὲ ὅλη τὴν πορεία τοῦ σύγχρονου διαχριστιανικοῦ διαλόγου δὲν ὑπῆρξαν ριψάσπιδες καὶ μηδίσαντες ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν Ὁρθοδόξων. Ἴσως, σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκαν ὑπερβάλλων ἐνθουσιασμός καὶ ζήλος, ἀλλὰ ποτὲ προδοσία.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν θὰ ζήσει ἄλλη Φερράρα· στῶμεν καλῶς».

Ἐδῶ γίνεται φανερό ὅτι τίποτα ἀπὸ ὅσα βλάσφημα ἔχουν γίνει κατὰ τοὺς Διαλόγους δὲν ἀγγίζουσι τὸν Χαλκηδόνα, ὁ ὁποῖος ἐπιμένει νὰ μᾶς παραμυθιάζει, θεωρώντας ὅλες τὶς προδοσίες ὡς ἀνύπαρκτες καὶ στὴν καλύτερη περίπτωση ὀνομάζει κάποιες ἀπὸ αὐτὲς «ὑπερβάλλων ἐνθουσιασμοὶ καὶ ζήλο».

Ἄς δοῦμε ὅμως ἐνδεικτικὰ, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Διαλόγου μὲ τοὺς Μονοφυσίτες, στὸν ὁποῖο μάλιστα ὁ ἴδιος ὁ Χαλκηδόνας ὑπῆρξε ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου⁴⁴.

Ποιό ὑπῆρξε τὸ συμπέρασμα τοῦ Διαλόγου, σύμφωνα μὲ τὸν

Βαρθολομαῖο; **Ὅ**πως δήλωσε ἀπευθυνόμενος σὲ «ιέράρχες» τῶν Μονοφυσιτῶν: **«Ὁ** θεολογικὸς διάλογος μεταξὺ τῶν δύο Χριστιανικῶν Οἰκογενειῶν μας – πὺν εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ οἱ Ἀρχαῖες Ἀνατολικές Ἐκκλησίες (=οἱ Μονοφυσῖτες)– ἔβαλε καὶ ἐπισήμως ἓνα τέλος στὶς παρεξηγήσεις τοῦ παρελθόντος. **Δ**ὲν εἶναι ἡ θεολογία, πὺν μᾶς χωρίζει. **Μ**ᾶλλον, εἴμαστε ἐνωμένοι στὴν δέσμευσή μας νὰ θέσουμε τὰ ποιμαντικά, λειτουργικά, ἐκκλησιαστικά ζητήματα, στὰ ὁποῖα θὰ οἰκοδομήσουμε τὴν ἐνότητά μας ὅλο καὶ περισσότερο»⁴⁵.

Τὸ νὰ λέει κάποιος, ὅτι δὲν ἔχουμε θεολογικὲς διαφορὲς μὲ τοὺς Μονοφυσῖτες, οἱ ὁποῖοι δὲν δέχονται τίς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ καὶ καταδικάστηκαν ἀπὸ δύο Οἰκουμενικὲς Συνόδους (Δ' καὶ Ε'), δὲν εἶναι προδοσία; **Εἶναι** «ὑπερβάλλον ζῆλος»; **Ὅ**πως φαίνεται εἶναι καὶ τὰ δύο: προδοσία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὑπερβάλλον ζῆλος γιὰ τὸν Οἰκουμενισμό. **Σ**ὲ σχετικὸ ἀπόσπασμα, ὁ Γέρων Παῖσιος λέει χαρακτηριστικά: **«Τ**όσοι ἅγιοι Πατέρες πὺν εἶχαν θεῖο φωτισμὸ καὶ ἦταν σύγχρονοι, δὲν τοὺς κατάλαβαν [τοὺς Μονοφυσῖτες] καὶ τοὺς παρεξήγησαν καὶ ἐρχόμαστε ἐμεῖς μετὰ ἀπὸ τόσους αἰῶνες νὰ διορθώσουμε τοὺς Ἁγίους Πατέρες; **Α**λλὰ καὶ τὸ θαῦμα τῆς Ἁγίας Εὐφημίας⁴⁶ δὲν τὸ ὑπολογίζουν; **Κ**αὶ αὐτὴ παρεξήγησε τὸν τόμο τῶν αἰρετικῶν;»⁴⁷.

Μάλιστα, γιὰ νὰ μὴν θεωρηθεῖ τυχὸν ὑπερβολὴ ὁ ὅρος προδοσία, νὰ θυμίσουμε ὅτι καὶ ὁ Ἅγιος Ἰουστῖνος ὁ Πόποβιτς σὲ ὁμολογιακὴ ἐπιστολὴ του ἀναφωνεῖ χαρακτηριστικά: **«Ἀ**λλοίμονον, ἀνήκουστος προδοσία!»⁴⁸, ἀναφερόμενος σὲ ἀπόφαση τῆς Διασκέψεως τῆς Γενεύης (1968) γιὰ συμμετοχὴ στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο «Ἐκκλησιῶν». **Τ**ονίζει ἐκεῖ, ὅτι **«αὐ**τὴ ἡ ἀπόφασις εἶναι κατὰ τὴν ἀνορθοδοξίαν καὶ ἀντιορθοδοξίαν τῆς ἀποκαλυπτικῶς φρικαλέα».

Ὁ ἴδιος Ἅγιος σχετικὰ μὲ τοὺς Διαλόγους λέει τὰ ἑξῆς: **«Ὁ** σύγχρονος **“διάλογος τῆς ἀγάπης”**, ὁ ὁποῖος τελεῖται ὑπὸ τὴ μορφή γυμνοῦ συναισθηματισμοῦ, **εἶναι στὴν πραγματικότητα ὀλιγόπιστη ἄρνηση** τοῦ σωτηριώδους ἀγιασμοῦ τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς πίστεως τῆς Ἀλήθειας (Β' Θεσ. 2, 13), δηλαδή **τῆς μοναδικῆς σωτηριώδους “ἀγάπης τῆς ἀληθείας”** (Β' Θεσ. 2,10) [...] **Ἄ**ς μὴν ἀπατοῦμε τὸν ἑαυτό μας. **Ἦ**πάρχει καὶ ὁ **“διάλογος τοῦ ψεύδους”** [...] **Δ**ὲν ὑπάρχει **“διάλογος τῆς ἀγάπης”** χωρὶς τὸν διάλογο τῆς ἀλήθειας... [...] **Ὁ** αἰρετικό-οὐμανιστικὸς χωρισμὸς καὶ ἡ διαίρεση τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλήθειας εἶναι σημάδι

ἐλλείψεως τῆς θεανθρώπινης πίστεως καὶ τῆς ἀπολεσθείσης πνευματικῆς θεανθρώπινης ἰσορροπίας καὶ ὀρθοφροσύνης [...] τοῦτο δὲν ἦταν ποτὲ οὔτε εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν Πατέρων»⁴⁹.

Ἐπίσης, στὴν προαναφερθεῖσα «Διακήρυξη ἀφύπνισης καὶ ἀντίστασης», σχετικὰ μὲ τὴν ἐπιχειρούμενη ψευδο-ένωση καὶ τὶς προδοσίες, διαβάζουμε τὰ ἑξῆς: **«Μὲ τοὺς παπικοὺς μάλιστα ἡ ἔνωση εἶναι πολὺ πῶ ἐύκολη, ἀφοῦ ἤδη**

μὲ τὸ κείμενο τοῦ Balamand (1993) δεχθήκαμε ὅτι συναποτελοῦμε τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, καὶ ὅτι ἡ Χάρη, τὰ μυστήρια, ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ, ἡ εὐθύνη γιὰ τὴν διαποίμανση τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τῆς μιᾶς ἀπὸ τὶς δύο ἐκκλησίες ἀλλὰ καὶ τῶν δύο»⁵⁰.

Σὲ πρόσφατες μάλιστα δηλώσεις του στὸ Ἅγιο Ὄρος ὁ πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἐδήλωσε ὅτι ἡ “ἔνωση μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς εἶναι ἀναπόφευκτη, γιὰτὶ οἱ λόγοι πὺ μᾶς χωρίζουν δὲν εἶναι δογματικοί, ἀλλὰ ἱστορικοί”⁵¹. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ βοηθεῖ πολὺ ἡ χορήγηση αὐτοκεφαλίας πρὸς τοὺς σχισματικοὺς τῆς Οὐκρανίας, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἄριστες σχέσεις μὲ τοὺς ἐκεῖ Οὐνῖτες τοῦ πάπα καὶ ἐκκλησιαστικὴ διακοινωνία (intercommunio), μὲ συμπροσευχὲς καὶ συλλείτουργα»⁵².

Χαρακτηριστικὲς εἶναι μάλιστα καὶ οἱ δηλώσεις πὺ ἔκανε, μετὰ ἀπὸ τὰ ἐγκαίνια παπικοῦ ναοῦ, στὰ ὁποῖα παραβρέθηκε, ὁ Μητροπολίτης Κῶου καὶ Νισύρου Ναθαναήλ: **«Πορευόμαστε**

μὲ τὶς Εὐχὲς ἐμεῖς τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ξέρουμε ὅτι δὲν ἔχουμε νὰ χωρίσουμε τίποτα [μὲ τοὺς Παπικοὺς], γιὰτὶ μᾶς ἐνώνει ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός!»⁵³.

Εἶναι λοιπὸν φανερό, ὅτι οἱ Οἰκουμενιστές, ὅταν μιλᾶνε γιὰ ἐνότητα ὄχι μόνον δὲν τοὺς νοιάζει ἡ μετάνοια τῶν αἰρετικῶν, ἀλλὰ συχνὰ θεωροῦν, ὅτι δὲν ὑπάρχει κἂν θεολογικὴ-δογματικὴ διαφορὰ μὲ αὐτοὺς. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἀρέσκονται νὰ διακηρύνουν ὅτι ἀγωνίζονται, «ὥστε ὅλοι νὰ φτάσουν στὴν

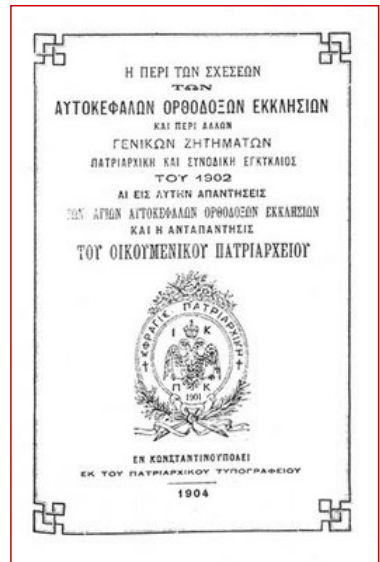
ένότητα τῆς Πίστewος» καὶ νὰ ἐφησυχάζουν τοὺς πιστοὺς χρησιμοποιοῦντας βαρύνουσες φράσεις, ὅπως: «Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν θὰ ζήσῃ ἄλλη Φερράρα· στῶμεν καλῶς».

Μὲ ποιά ἔννοια τὸ λέει αὐτὸ ὁ Χαλκηδόνος; Στὴν ψευδοσύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας ψηφίστηκε, ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόστηκε ποτέ, λόγω τῶν ἀντιδράσεων (στὶς ὁποῖες πρωτοστάτησε ὁ Ἅγιος Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός), ἢ «ένωση» Ὁρθοδόξων καὶ Παπικῶν, μὲ προδοτικὲς δογματικὲς ὑποχωρήσεις ἀπὸ μεριάς Ὁρθοδόξων ὡς πρὸς τὸ πρωτεῖο τοῦ Πάπα καὶ τὸ filioque⁵⁴.

Ἄρα, ὅταν ὁ Χαλκηδόνος Ἐμμανουὴλ ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν θὰ ζήσουμε ἄλλη Φερράρα, τί ἀκριβῶς ἔννοεῖ;

Μήπως, ὅτι σὲ μία μελλοντικὴ ἀντίστοιχη ἐνωτικὴ «Σύνοδο» δὲν θὰ ὑπάρξουν ἀντιδράσεις ἐντὸς τῆς «Συνόδου»; Μήπως, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξουν οὔτε δογματικὲς ὑποχωρήσεις ἀπὸ καμία μεριά, ἀφοῦ ὅπως εἶπαμε ἤδη ἀδιαφοροῦν οἱ Οἰκουμενιστὲς γιὰ τὰ δόγματα καὶ ἐνδιαφέρονται μόνο γιὰ μιὰ ἐπιφανειακὴ ἐνότητα; Ἄρα, μήπως ἔχουν στόχο νὰ πυκνώσουν ἀκόμα περισσότερο τὶς συμπροσευχὲς καὶ νὰ γίνονται καὶ ὀλοκληρωμένα συλλεΐτουργα μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ αἰρετικῶν δημοσίως, συμμετέχοντας ὅλοι σὲ «Κοινὸ Ποτήριο»; Μήπως θέλουν ἔτσι νὰ ἐμπειρωθῇ ὁ «λαϊκὸς Οἰκουμενισμὸς» καὶ ἀφοῦ ἐπιτευχθῇ αὐτὸ νὰ τὸ ἐπισφραγίσουν ἴσως μὲ μιὰ ἐνωτικὴ «Σύνοδο», ἀποφεύγοντας ἔτσι τὶς ἀντιδράσεις τῶν πιστῶν, ἀφοῦ αὐτοὶ θὰ ἔχουν συνηθίσῃ στὸν Οἰκουμενισμὸ;

Γνωρίζουμε πάντως, ὅτι ἤδη γίνεται λόγος γιὰ κοινὸ ἑορτασμὸ τοῦ Πάσχα μὲ τοὺς αἰρετικούς, κάτι ποὺ προωθεῖται καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Χαλκηδόνος⁵⁵. Ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιο τοῦ 1920, τὴν ὁποία πολλοὶ ἀποκαλοῦν καὶ «Καταστατικὸ Χάρτη τοῦ Οἰκουμενισμοῦ», πρωταρχικὸ βῆμα «συμφιλίωσης» μὲ τοὺς αἰρετικούς εἶναι ὁ «ταυτόχρονος ἑορτασμὸς τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν»⁵⁶. Χαρακτηριστικὸ εἶναι μάλιστα ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος καυχᾶται γιὰ αὐτὴν καὶ παρόμοιες Οἰκουμενιστικὲς ἐγκυκλίους καὶ μα-

ζι μὲ τὸν Χαλκηδόνης γιορτάζουν τὰ 100 χρόνια ἀπὸ τὴν ἔκδοσή της⁵⁷. Γνωρίζουμε ἐπίσης, ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος στὸ παρελθὸν δὲν ἔχει διστάσει νὰ μεταδώσει τὰ Ἄχραντα Μυστήρια σὲ λαϊκοὺς παπικοὺς⁵⁸.

Σὲ σχετικὴ ὁμιλία του⁵⁹, ὁ μακαριστὸς ἀγωνιστὴς καὶ ὁμολογητὴς Γέροντας π. Νικόλαος Μανώλης ἀναφέρει:

«Οἱ σύγχρονοι Οἰκουμενιστές, Πατριάρχες καὶ Μητροπολίτες λένε ὅτι ὁ Πάπας ἔχει Χάρη, τὰ μυστήριά του ἔχουν Ἅγιο Πνεῦμα. **Καὶ πᾶνε καὶ συμπροσεύχονται καὶ εὐχονται μεταξύ τους πολὺ γρήγορα νὰ φτάσουν καὶ στὸ Ἅγιο Ποτήριο. [...]** **Θ**ὰ κρατᾶ ὁ καθένας τὴν πίστη του, τὶς πλάνες του καὶ ἐμεῖς δὲν θὰ εἴμαστε ἢ μοναδικὴ πίστη, ἢ μοναδικὴ Ἀλήθεια, γιὰ τὴν ὁποία ἔχυσαν τὸ αἷμα τοὺς μάρτυρες καὶ Ὅσιοι. [...]

Τελευταῖα μιλοῦσα μὲ ἓναν Ἐπίσκοπο καὶ στὴν συζήτηση ἐπάνω μου λέει: **“Π**άτερ μου, σὲ λίγο καιρὸ, ὄχι πολὺ μακριά, σὲ λίγα, πολὺ λίγα χρόνια, θὰ ὑπάρξει μία Ἐκκλησία σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμο”. **Λ**έω: **“Π**ῶς θὰ γίνεῖ αὐτό, Σεβασμιώτατε;”. **Λ**έει: **“Π**απικοί, Προτεστάντες, Ὁρθόδοξοι... **Θ**ὰ ὑπάρχει μία λέξη, αὐτὴ πού ἐπικρατεῖ στὶς ἡμέρες μας: ἐνότητα. **Καὶ** ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς ἐνότητας, ἀπὸ κάτω θὰ γίνεταί ἓνας ἀχταρμαῖς. **Δ**ηλαδή ὁ καθένας θὰ κρατᾶ τὴν πίστη του, ἀλλὰ ἐδῶ θὰ βλέπετε Καρδινάλιο. **Αὐτὸς θὰ κρατᾶ τὴν πίστη του, ἐγὼ τὴν πίστη μου, θὰ ἔχουμε ὅμως Κοινὸ Ποτήριο καὶ θὰ μεταλαμβάνουμε. Κι** ἐσεῖς, τὰ κορόϊδα θὰ μᾶς βλέπετε καὶ δὲν θὰ ἀντιδρᾶτε. **Ξ**έρετε γιατί δὲν θὰ ἀντιδρᾶτε; **Γ**ιατί θὰ σᾶς λένε: κάντε ὑπακοή στὴν Ἐκκλησία”. [...]

Τοῦ λέω: **“Σ**εβασμιώτατε, δὲν θὰ ἀντιδράσουμε; **Θ**ὰ χυθοῦν αἷματα μαρτύρων καινούριων! **Θ**ὰ μαρτυρήσουμε! **Θ**ὰ χύσουμε τὸ αἷμα μας! **Γ**ιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ!”».

* * *

Κλείνοντας αὐτὴ τὴν ἀνάλυση, ἢ ὁποία ἔγινε ὄχι γιὰ νὰ ἀπογοητευτοῦμε λόγῳ τῆς κατάστασης πού ἐπικρατεῖ, ἀλλὰ γιὰ νὰ γνωρίζουμε καὶ νὰ ἐντείνουμε τοὺς ἀγῶνες μας ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἄς φωνάξουμε μαζὶ μὲ τὸν δάσκαλο τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, τὸν Μοναχὸ Ἰωσήφ Βρυέννιο:

«Ὁὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία·
οὐ ψευσόμεθά σου πατροπαράδοτον σέβας·
ἐν σοὶ ἐγεννήθημεν, καὶ σοὶ ζῶμεν, καὶ ἐν σοὶ κοιμηθησόμεθα·
εἰ δὲ καλέσει καιρός, καὶ μυριάκις ὑπὲρ σοῦ τεθνηξόμεθα»⁶⁰.

(*) Περιοδ. «Θεοδρομία», τεύχος 2 / Απρίλιος-Ἰούνιος 2023, σελ. 189-218. Τοῦ Ἀθανασίου Μπόλλα. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

44. «Τοῦ ἀνατέθηκε ἡ ἐκπροσώπηση τοῦ Πατριαρχείου στὸν θεολογικὸ διάλογο μὲ τὶς Προχαλκηδόνιες Ἐκκλησίες». Ἄημμα στὴ Wikipedia μὲ τίτλο «Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Ἐμμανουήλ», ἐνότητα 1 - «Βιογραφία»: https://el.wikipedia.org/wiki/Μητροπολίτης_Γέρων_Χαλκηδόνος_Εμμανουήλ#Βιογραφία.

45. Πατριάρχης Βαρθολομαῖος, ἀπευθυνόμενος σὲ «ιεράρχες» τῆς Ἀρμενικῆς, Αἰθιοπικῆς καὶ Συριακῆς Κοινότητος, στίς 26-10-2009, στὴν Νέα Ὑόρκη. «Σύναξις Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν, Πατριάρχου Βαρθολομαίου Οἰκουμενιστικὰ Λεχθέντα καὶ πραχθέντα (Μέρος 4ον)», νούμερο 5. <https://katanixi.gr/oikoumenismos/synaxis-orthodoxon-klirikon-kai-monach-6/>. Ἄρθρο στὸ ἱστολόγιο «Θρησκευτικὰ» (27/10/2009) μὲ τίτλο «Ἐχριστιανικὴ οἰκογένεια» καὶ «Ἀρχαῖες Ἀνατολικές Ἐκκλησίες» ὀνόμασε τοὺς Μονοφυσίτες ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος στὴν Ἀμερική», 27-10-2009: http://thriskeftika.blogspot.com/2009/10/blog-post_909.html. Ἀρχικὴ πηγή: <https://web.archive.org/web/20120308235903/http://www.amen.gr/index.php?mod=news&op=article&aid=816>. Βλ. καί: <https://anti-ecumenist.blogspot.com/2012/09/630.html>.

46. «Ἴσως νὰ ξέρετε οἱ περισσότεροι χριστιανοὶ ὅτι κατὰ τὴν περίοδο τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου συνετελέσθη τὸ μεγάλο θαῦμα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τῆς Ἁγίας Εὐφημίας. Ἡ Ἁγία Εὐφημία ἀπέδειξε τὸ ὀρθόδοξο δόγμα μὲ θαυμαστὸ τρόπο. Ἄς θυμηθοῦμε αὐτὸ τὸ συγκλονιστικὸ θαῦμα καὶ ἂν κάποιος δὲν τὸ γνωρίζει, ἄς τὸ μάθουν: Ὅταν λοιπὸν συνεκροτήθη ἡ Σύνοδος αὐτή, οἱ αἰρετικοὶ δὲν πείθονταν στίς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου, παρότι καταδικάστηκαν καὶ ἡ πλάνη τους καὶ ἀναθεματίστηκαν καὶ ἀναθεματίστηκε καὶ ὁ Εὐτυχῆς. Τότε οἱ Πατέρες ἔκαναν τὸ ἔξης: Ἐγραψαν τόσο οἱ Ὁρθόδοξοι ὅσο καὶ οἱ αἰρετικοὶ Μονοφυσίτες σὲ δύο ξεχωριστὰ βιβλία τὶς ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐπειτα ἀνοίξαν τὴν θήκη πού περιεῖχε τὸ λείψανο τῆς Ἁγίας Εὐφημίας καὶ τοποθέτησαν τὰ δύο βιβλία στὸ στήθος τῆς Ἁγίας. Μετὰ ἀπὸ ὀρισμένο χρόνον ἀνοίξαν πάλι τὴν θήκη καὶ εἶδαν τὸ βιβλίον τῶν Ὁρθοδόξων πού περιεῖχε καὶ τὴν ἀπόφαση τῆς Συνόδου νὰ τὸ κρατᾷ ἡ Μάρτυς στὴν ἀγκαλιά της. Εἶδαν ὅμως ὅτι τὸ βιβλίον τῶν αἰρετικῶν ἢ Ἁγία τὸ εἶχε στὰ πόδια της. Ἐτσι ἡ μεγαλομάρτυς Εὐφημία μὲ τὸ ἐξαισιο αὐτὸ θαῦμα ἐπικύρωσε καὶ ὑπέγραψε τὸν ὀρθόδοξο Τόμον καὶ διεσάλπισε τὸ Χριστολογικὸ δόγμα περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ μας εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης καὶ ἀπέδειξε τὴν διδασκαλία τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ὀπαδῶν του μονοφυσιτῶν ὡς σατανικὴ πλάνη». Ἄρθρο στὴν «Κατάνυξη» μὲ τίτλο «Ἡ Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος – Γραπτὸ Κήρυγμα» τοῦ μακαριστοῦ πρωτοπρεσβυτέρου π. Νικολάου Μανώλη: <https://katanixi.gr/synergates/p-nikolaos-manolis/i-d-oikoumeniki-synodos-grapto-kirygma->

kyriaki-d-matthaiou/. Βλ. και «Ανάμνηση Θαύματος Αγίας Εύφημίας» στο «saint.gr»: <https://www.saint.gr/2119/saint.aspx>.

47. Γερομονάχου Ισαάκ, Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἁγιορείτου, Ἅγιον Ὅρος, ἔκδοση 2004, σελ. 690-691 και ἔκδοση 2008, σελ. 729-731. <https://tasthyras.wordpress.com/2022/07/01/ὁ-ἅγιος-παΐσιος-εἶχε-μεγάλη-ὀρθόδοξη/>. Βλ. και ἄρθρο τοῦ μοναχοῦ π. Ἀρσενίου Βλιαγκόφτη με τίτλο «Ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὡς ὑπέροχος τῆς Ὀρθοδοξίας και πολέμιος τῆς πλάνης τῶν αἰρέσεων»: <https://www.impantokratoros.gr/47882C79.el.aspx>. Βλ. και: <https://anti-ecumenist.blogspot.com/2012/09/630.html>.

48. Γερά Μονή Τσελιέ 26 Νοεμβρίου 1974, Θεολογική Γνωμοδότηση τοῦ Ὁσίου και θεοφόρου Πατρὸς Ιουστίνου (Πόποβιτς), ποῦ προκλήθηκε κατόπιν αἰτήματος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας για τὸ ἂν μπορεῖ νὰ συμμετάσχει ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία σὲ «οἰκουμενικὲς ἀκολουθίες» ποῦ διοργανῶναν οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας στὰ πλαίσια τῆς «ἐβδομάδος ἐν τῇ ἐνότητι». Περιοδικὸ «Κοινωνία» τόμος 18 (1975), σελ. 95-101. <https://www.impantokratoros.gr/oikoumenismos-ioystinospopovits.el.aspx>.

49. «Ὁ σύγχρονος “διάλογος τῆς ἀγάπης”, ὁ ὁποῖος τελεῖται ὑπὸ τὴν μορφὴ γυμνοῦ συναισθηματισμοῦ, εἶναι στὴν πραγματικότητα ὀλιγόπιστη ἄρνηση τοῦ σωτηριώδους ἀγιασμοῦ τοῦ Πνεύματος και τῆς πίστεως τῆς Ἀλήθειας (Β΄ Θεσ. 2, 13), δηλαδὴ τῆς μοναδικῆς σωτηριώδους “ἀγάπης τῆς ἀληθείας” (Β΄ Θεσ. 2,10). Ἡ οὐσία τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ἀλήθεια ἢ ἀγάπη ζεῖ και ὑπάρχει ἀληθεύουσα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ καρδιὰ κάθε θεανθρώπινης ἀρετῆς, ἐπομένως και τῆς ἀγάπης. Καὶ κάθε μία ἀπὸ αὐτὲς κηρύττει και εὐαγγελίζεται τὸν Θεάνθρωπο Κύριο Ἰησοῦ ὡς τὸν μόνο, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ σάρκωση και ἡ εἰκόνα τῆς Θείας Ἀλήθειας, δηλαδὴ τῆς Παναλήθειας. Ἐὰν τυχὸν ὑπῆρχε περίπτωση νὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια ὀτιδήποτε ἄλλο και ὄχι ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, τότε αὐτὴ θὰ ἦταν μικρὴ, ἀνεπαρκὴς, πεπερασμένη, θνητὴ. Τέτοια θὰ ἦταν ἡ ἀλήθεια, ἐὰν ἦταν νόημα, ἰδέα, θεωρία, νοῦς, ἐπιστήμη, φιλοσοφία, κουλτούρα, ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἀνθρωπότητα, ὁ κόσμος ἢ ὅλοι οἱ κόσμοι, ἢ ὀποιοσδήποτε ἢ ὀτιδήποτε ἢ ὄλα αὐτὰ μαζί. Ἡ ἀλήθεια ὁμως εἶναι Πρόσωπο και μάλιστα τὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς Αγίας Τριάδος, και ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀθάνατη και μὴ πεπερασμένη, αἰώνια. Διότι στὸν Κύριο Ἰησοῦ ἡ Ἀλήθεια και ἡ Ζωὴ εἶναι ὀμοούσιες: ἡ Ἀλήθεια ἢ αἰώνια και ἡ Ζωὴ ἢ αἰώνια (πρβλ. Ἰω. 14, 6, 1, 4, 17, 3). Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος πιστεῦει στὸν Κύριο Ἰησοῦ αὐξάνει ἀκαταπαύστως διὰ τῆς Ἀληθείας Του στὶς θείες τῆς ἀπεραντοσύνης. Αὐξάνει με ὄλο τὸ εἶναί του, με ὄλη τὴν διάνοιά του, με ὄλη τὴν καρδιὰ και τὴν ψυχὴ του. Ἐν Χριστῷ οἱ ἄνθρωποι ζοῦμε “ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ”, διότι μόνον ἔτσι μποροῦμε νὰ “αὐξήσωμεν εἰς Αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός” (Ἐφ. 4, 15), πάντοτε μέσα στὴν Ἐκκλησία και διὰ τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἀλλῶς δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ αὐξάνει σ’ Ἐκεῖνον, “ὅς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ” τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ στὸν Χριστό. Ἄς μὴν ἀπατοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας. Ὑπάρχει και ὁ “διάλογος τοῦ ψεύδους” ὅταν οἱ διαλεγόμενοι συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ ψεύδονται ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Τέτοιος διάλογος εἶναι οἰκείος στὸν “πατέρα τοῦ ψεύδους”, τὸν Διάβολο, “ὅτι ψεύστης ἐστὶ και ὁ πατὴρ αὐτοῦ” (Ἰω. 8, 44). Οἰκείος εἶναι και σ’ ὄλους τοὺς ἐκούσιους ἢ ἀκούσιους συνεργάτες του, ὅταν αὐτοὶ θελήσουν νὰ πραγ-

ματοποιήσουν τὸ “καλό” τοὺς διὰ τοῦ κακοῦ, νὰ φθάσουν στὴν “ἀλήθειά” τοὺς μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ψεύδους. **Δὲν ὑπάρχει “διάλογος τῆς ἀγάπης” χωρὶς τὸν διάλογο τῆς ἀλήθειας. Διαφορετικὰ τέτοιοι διάλογοι εἶναι ἀφύσικος καὶ ψευδής. Γι’ αὐτὸ καὶ ἡ ἐντολὴ τοῦ Ἀποστόλου ζητεῖ νὰ εἶναι “ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος”** (Ρωμ. 12, 9). **Ὁ αἰρετικό-οὐμμανιστικὸς χωρισμὸς καὶ ἡ διαίρεση τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλήθειας εἶναι σημάδι ἐλλείψεως τῆς θεανθρώπινης πίστεως καὶ τῆς ἀπολεσθείσης πνευματικῆς θεανθρώπινης ἰσορροπίας καὶ ὀρθοφροσύνης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦτο δὲν ἦταν ποτὲ οὔτε εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν Πατέρων».** **Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ π. Ιουστίνου Πόποβιτς «Ἡ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ»,** σελ. 226-228. <https://www.scribd.com/document/521001923/H-Orthodoxos-Ekklesia-kai-o-Oikoumenismos-agiou-Ioustinou-Popovits>. Πηγή: https://www.pigizois.gr/afieromata/oikoumenismos_kai_europi/02.htm.

50. «Καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς ἀναγνωρίζεται ὅτι αὐτὸ πού ὁ Χριστὸς ἐνεπιστεύθη στὴν Ἐκκλησία Του –ὁμολογία τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, συμμετοχὴ στὰ ἴδια μυστήρια, πρὸ πάντων στὴ μοναδικὴ Ἰερωσύνη πού τελεῖ τὴ μοναδικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀποστολικὴ διαδοχὴ τῶν ἐπισκόπων– δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆι ὡς ἡ ἰδιοκτησία τῆς μίας μόνον ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίες μας». **Ἡ Ζ’ Ὀλομέλεια τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὁρθόδοξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν, Balamand (Λίβανος), 23 Ἰουνίου 1993. Ἐπίσκεψις (496/30-9-1993). Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζήση, Οὐνία. Ἡ καταδίκη καὶ ἡ ἀθώωση, Θεσσαλονίκη 2002, σελ. 158-159, 173-186.** <https://sathanasoulias.blogspot.com/2018/01/balamand-1993.html>.

51. «Σύμφωνα μὲ τὶς πηγὲς τῆς ΕΟΔ, κατὰ τὴν διάρκεια ἐπίσκεψης στοῦ ἑλληνικὸ μοναστήρι Παντοκράτορας, ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος παρουσία τῶν ἀδελφῶν καὶ προσκεκλημένων τοῦ μοναστηριοῦ ἰσχυρίστηκε ὅτι ἡ ἐνότητα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς εἶναι ἀναπόφευκτη. Κατὰ τὴν ἀποψή του, ἡ διαίρεση πού ὑπάρχει τῶρα μεταξὺ τῶν Ὁρθόδοξων καὶ τῶν Καθολικῶν ἔχει ἱστορικὲς ρίζες, ἀλλὰ δὲν βρίσκεται στὸν τομέα τοῦ δόγματος». **Ἄρθρο στοῦ ἱστολόγιου «ΤΑΣ ΘΥΡΑΣ» (26/11/2019) μὲ τίτλο «Σύμφωνα μὲ μαρτυρίες τῆς ΕΟΔ, ὁ Βαρθολομαῖος κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στοῦ Ἁγίου Ὄρους δήλωσε ὅτι ἡ ἔνωση μὲ τοὺς παπικοὺς εἶναι ἀναπόφευκτη»:** <https://tasthyras.wordpress.com/2019/11/26/σύμφωνα-με-μαρτυρίες-της-εοδ-ο-βαρθολο/>. **Ἀρχικὴ Πηγή** στὰ Ἀγγλικά, **ἄρθρο** στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐνώσεως Ὁρθόδοξων Δημοσιογράφων (ΕΟΔ - UOJ) μὲ τίτλο «Head of Phanar in Athos persuades monks to unite with Catholics»: <https://spzh.news/en/news/66683-glava-fanara-na-afone-ubezhdal-bratiju-v-neobkhodimosti-jedinenija-s-katolikami>. **Στὰ ἑλληνικά:** <https://web.archive.org/web/20200925223330/https://spzh.news/gr/news/66683-glava-fanara-na-afone-ubezhdal-bratiju-v-neobkhodimosti-jedinenija-s-katolikami>.

52. Κείμενο στὴν «Κατάνυξη» (20/12/2019) μὲ τίτλο «ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΑΦΥΠΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ: Ἀπὸ τὴν αἴρεση τοῦ Κολυμπαρίου στοῦ Οὐκρανικὸ σχίσμα καὶ στὴν “Ἐνωση τῶν Ἐκκλησιῶν», ἐνότητα 5 - «Τελικὸς στόχος ἡ ὀλοκλήρωση τῆς ἤδη ὑφιστάμενης κακῆς ἔνωσης μὲ τὸν πάπα καὶ τοὺς ἄλλους αἰρετικούς»: <https://katanixi.gr/oikoumenismos/diakiryxi-afynisis-kai-antistasis-a>.

53. Ἄρθρο καὶ φωτογραφίες στὴν ἱστοσελίδα «Ἐνωμένη Ρωμηοσύνη»

(6/11/2022) με τίτλο «Ο Οικουμενισμός επελαύνει... “Δὲν ἔχουμε νὰ χωρίσουμε τίποτα γιατί μᾶς ἐνώνει ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός!”»»: <https://enromiosini.gr/arthrografia/oi-oikoumenismos-epelaynei-den/>. Βίντεο με τίτλο «Ἄνοιξε ξανά τις πύλες του γιὰ τοὺς πιστοὺς τῆς Κῶ ὁ ἀναστηλωμένος Καθολικὸς Ἰ. Ν. Τιμίου Σταυροῦ»»: <https://youtu.be/q23xsOFTLC0> (4:14). Ἀρχικὴ πηγὴ: <https://www.kostv.gr/nea/koinwnika/18178-anoikse-ksana-tis-pyles-tou-gia-tous-pistoys-tis-ko-o-anastilomenos-pleon-katholikos-i-n-timiou-stavroy>.

54. «Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Συνόδου ἦταν νὰ ψηφισθεῖ ἡ Ἑνωσιὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ ἐξαιτίας ἀντιδράσεων στὴ Κωνσταντινούπολι νὰ μὴν γίνεῖ πράξη ποτέ. [...] **Γιὰ** τὸ θέμα τοῦ filioque, ἡ διαφωνία συνεχιζόταν, τόσο μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν, ὅσο καὶ μεταξὺ τοῦ αὐτοκράτορα καὶ τοῦ Μάρκου Εὐγενικοῦ, Μητροπολίτη Ἐφέσου, κυρίως. **Οἱ ὀρθόδοξοι τελικὰ ὑποχώρησαν καὶ συμφώνησαν στὴν χρησιμοποίηση τῆς φράσης “ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον”** κάτι πού οἱ Λατίνοι πού ἐξελάμβαναν ὡς “ἐκπόρευση ἐκ τοῦ Υἱοῦ”. **Συμφώνησαν ἐπίσης καὶ στὰ πρωτεῖα τοῦ Πάπα ἐναντι ὅλων τῶν ὀρθόδοξων πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. Σὲ ἀντάλλαγμα, ὁ Πάπας θὰ ἔστελνε δύο πολεμικὲς τριῆρεις καὶ 300 στρατιῶτες γιὰ τὴν ἄμυνα τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἐτσι, στὶς 6 Ἰουλίου τοῦ 1439 σὲ ἐπίσημη λειτουργία στὸν καθεδρικό ναὸ τῆς Φλωρεντίας Σάντα Μαρία ντέλ Φιόρε διαβάστηκαν ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Νικαίας Βησσαρίωνα οἱ “Ὁροι τῆς Ἑνώσεως”. **Τὸ κείμενο ἔφερε τὶς ὑπογραφὲς ὅλων, ἐκτὸς τοῦ πατριάρχη Ἰωσήφ Β΄** πού εἶχε στὸ μεταξὺ πεθάνει, **τοῦ Μάρκου Εὐγενικοῦ πού ἀρνήθηκε νὰ ὑπογράψει καὶ τοῦ Γεώργιου Πλήθωνα Γεμιστοῦ. Ἐπίσης δὲν ὑπέγραψαν ὁ ἐπίσκοπος Ἰβηρίας καὶ ὁ Ἰωάννης Εὐγενικός –ἀδελφὸς τοῦ Μάρκου– διάκονος καὶ νομοφύλακας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ Λακεδαίμονος καὶ ὁ Σταυρουπόλεως Ἰσαΐας πού ἔφυγε πρὶν τὴν λήξη γιὰ νὰ μὴν ὑπογράψει: “μόνος ἐφάνη καὶ πρῶτον καὶ μέσον κἂν τῷ τελεῖ μάχαιρα μὲν δίστομος κατὰ τῶν ἐπὶ τῷ εὐγενεῖ σπόρῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας δογματῶν νόθων καὶ μοχθηρῶν ζιζανίων”,** ὅπως γράφει γιὰ τὸν Μᾶρκο Εὐγενικό ὁ ἀδελφὸς του Ἰωάννης, στὴν βιογραφία του. [...] **Τὸ 1480** σὲ σύνοδο πού θὰ γίνεῖ στὸν πατριαρχικό ναὸ τῆς Παμμακαρίστου στὴ Κωνσταντινούπολι ἡ **σύννοδος τῆς Φλωρεντίας θὰ κηρυχθεῖ ἀντικανονικὴ καὶ οἱ ἀποφάσεις τῆς ἄκυρες. Ἐπίσης τὴν Σύνοδο τῆς Φλωρεντίας εἶχαν ἀποδοκιμάσει (πρὶν τὴν ἄλωση) καὶ τὰ πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων καθὼς καὶ ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας (μετὰ τὴν ἄλωση) τὸ 1484. Ἀντίθετα αὐτῶν οἱ Καθολικοὶ θεωροῦν τὴν Σύνοδο τῆς Φλωρεντίας ὡς τὴν μόνη μετὰ τὸ σχίσμα Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει σὰν “Οἰκουμενικὴς” καὶ ἄλλες μετὰ τὸ Σχίσμα (1054) ἀποκλειστικὰ δικῆς τῆς Συνόδου». **Ἄφημα** στὴ Wikipedia με τίτλο «Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας»»: https://el.wikipedia.org/wiki/Σύνοδος_τῆς_Φλωρεντίας.****

55. «Celebrating Easter on the same Sunday throughout the Christian world on this conciliar historical basis would be a powerful message of witness and reconciliation». **Μετάφραση: «Ὁ ἑορτασμός τοῦ Πάσχα τὴν ἴδια Κυριακὴ σὲ ὁλόκληρο τὸν Χριστιανικὸ κόσμον σὲ αὐτὴν τὴν οἰκεία ἱστορικὴ βάση θὰ ἦταν ἓνα ἰσχυρὸ μῆνυμα μαρτυρίας καὶ συμφιλίωσης». Σὺνέντευξη** τοῦ Χαλκηδόνης στὴν Vatican News. **Ἄρθρο** στὴν ἱστοσελίδα «Vatican News»

(28/6/2021) με τίτλο «Metropolitan Emmanuel: Our times are not very different from those of the early Christians»: <https://www.vaticannews.va/en/church/news/2021-06/metropolitan-emmanuel-interreligious-dialogue-interview.html>.
Μετάφραση από ΕΟΔ, άρθρο (30/6/2021) με τίτλο «Φανάρι: Κοινός έορτασμός του Πάσχα με καθολικούς είναι ζήτημα πρώτης τάξης»: <https://spzh.news/gr/news/80942-fanar-obshheje-s-katolikami-prazdnovanije-paskhi-vopros-pervogo-poryadka>.

56. «**Επιβάλλεται** ίνα αναζωπυρωθῆ καὶ ἐνισχυθῆ πρὸ παντὸς ἡ ἀγάπη μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, μὴ λογιζομένων ἀλλήλας ὡς ξένας καὶ ἀλλοτριᾶς, ἀλλ' ὡς συγγενεῖς καὶ οἰκείας ἐν Χριστῷ καὶ “συγκληρονόμους καὶ συσσωμους τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ”. (Ἐφεσ. 3, 6). [...] **Δύναται** δὲ ἡ φιλία αὕτη καὶ ἀγαθόφρων πρὸς ἀλλήλους διάθεσις ἐκφραίνεσθαι καὶ τεκμηριοῦσθαι εἰδικώτερον, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ὡς ἐξῆς: **α)** διὰ τῆς παραδοχῆς ἐνιαίου ἡμερολογίου πρὸς ταυτόχρονον ἑορτασμόν τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, **β)** ... • «**Εγκύκλιος** Συνοδικῆ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», 1920. **Κείμενο:** <https://nicefor.info/en/εγκυκλιος-συνοδικη-της-εκκλησιασ-κων/>. **Η** ἐγκύκλιος στὰ ἑλληνικὰ καὶ στὰ ἀγγλικά σὲ PDF: http://medusa.libver.gr/jspui/bitstream/123456789/6731/2/EGKIKLIOS_SINODIKI_EKKL_1920.pdf. **Βλ.** καὶ ἄρθρο στὸ ἱστολόγιο «**ΕΠΟΜΕΝΟΙ ΤΟΙΣ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΑΣΙ**» (20/6/2009) με τίτλο «**Οἱ ἱστορικὲς ρίζες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ**»: https://epomeni-tois-agiouis-patراسi.blogspot.com/2009/06/blog-post_20.html.

57. «**Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον** ὑπῆρξε πρῶτοπόρον εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς Κινήσεως διὰ τῶν Ἐγκυκλίων Ἰωακείμ τοῦ Γ' τὸ 1902 καὶ τῆς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου τὸ 1920 καὶ οὐδένα λόγον ἔχει νὰ λυπῆται δι' αὐτό». **Ὁμιλία** Βαρθολομαίου στὴν Σύναξη τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου (29/8/2015). «**Σύναξις Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν, Πατριάρχου Βαρθολομαίου Οἰκουμενιστικά Λεχθέντα καὶ πραχθέντα** (Μέρος 23ον)», νοῦμερο 7. <https://katanixi.gr/oikoumenismos/synaxis-orthodoxon-klikirikon-kai-monachon-3/>. **Πηγὴ:** http://fanarion.blogspot.com/2015/08/blog-post_53.html. **Ἀρθρο** καὶ βίντεο στὸ «**ΦΩΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ**» (1/12/2021) με τίτλο «**Ἐκδήλωση γιὰ τὴν Πατριαρχικὴ & Συνοδικὴ Ἐγκύκλιο τοῦ 1920 στὴν Πόλη** (photos & videos)»: <https://fosfanariou.gr/index.php/2021/12/01/ekdilosisia-synodiki-egkyklio-1920/>.

58. **Θεία** Λειτουργία (1/6/2002) στὴν βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Ἀπολλιναρίου στὴν **Ραβέννα τῆς Ἰταλίας**, ἱερουργοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος **μετέδωσε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια σὲ αἰρετικούς λαϊκοὺς παπικοὺς**. **Παρίσταντο** καὶ ἐκπρόσωποι διαφόρων αἰρέσεων καὶ θρησκειῶν. «**Σύναξις Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν, Πατριάρχου Βαρθολομαίου Οἰκουμενιστικά Λεχθέντα καὶ πραχθέντα** (Μέρος 2ον)», νοῦμερο 15. <https://katanixi.gr/oikoumenismos/synaxis-orthodoxon-klikirikon-kai-monach-3/>. **Βίντεο** με τίτλο «**ΑΓ ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΣ ΡΑΒΕΝΝΑ - ΙΤΑΛΙΑ**»: https://youtu.be/gXk_sEPRfR4.

59. **Βίντεο** με τίτλο «**Πρωτοπρ. Νικόλαος Μανώλης, Ἄλλη Ἐκκλησία καὶ Πατριδα ὑπηρετοῦσε ὁ Ἅγ. Νεκτάριος** [mp3-2013]»: <https://youtu.be/cTICBT-d7b8> (2:50).

60. Ἰωσήφ Μοναχοῦ τοῦ Βρυεννίου *Τὰ εύρεθέντα*, τόμος Β, «Μελέτη περι τῆς τῶν Κυπρίων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μελετηθείσης ένώσεως», ἔκδ. Βασ. Ρηγόπουλου, σελ. 28 καὶ ἔκδοση έν Λειψία 1768, σελίδα 23. <https://anemi.lib.uoc.gr/metadata/3/8/a/metadata-18-0000008.tkl>.